

Rodzina jako grupa społeczna

Tomasz A. Winiarczyk



zagadnienia

pojęcie rodziny

typy rodziny

funkcje rodziny

problemy współczesnej rodziny

Rodzina – definicja

- grupa społeczna złożona z osób połączonych stosunkiem małżeństwa (ewentualnie kohabitacyjnym) i krewniaczym (w tym rodzicielskim) oraz stosunkiem powinowactwa

Kohabitacja – niezamężne pożycie z partnerem (zwykle płci przeciwnej)

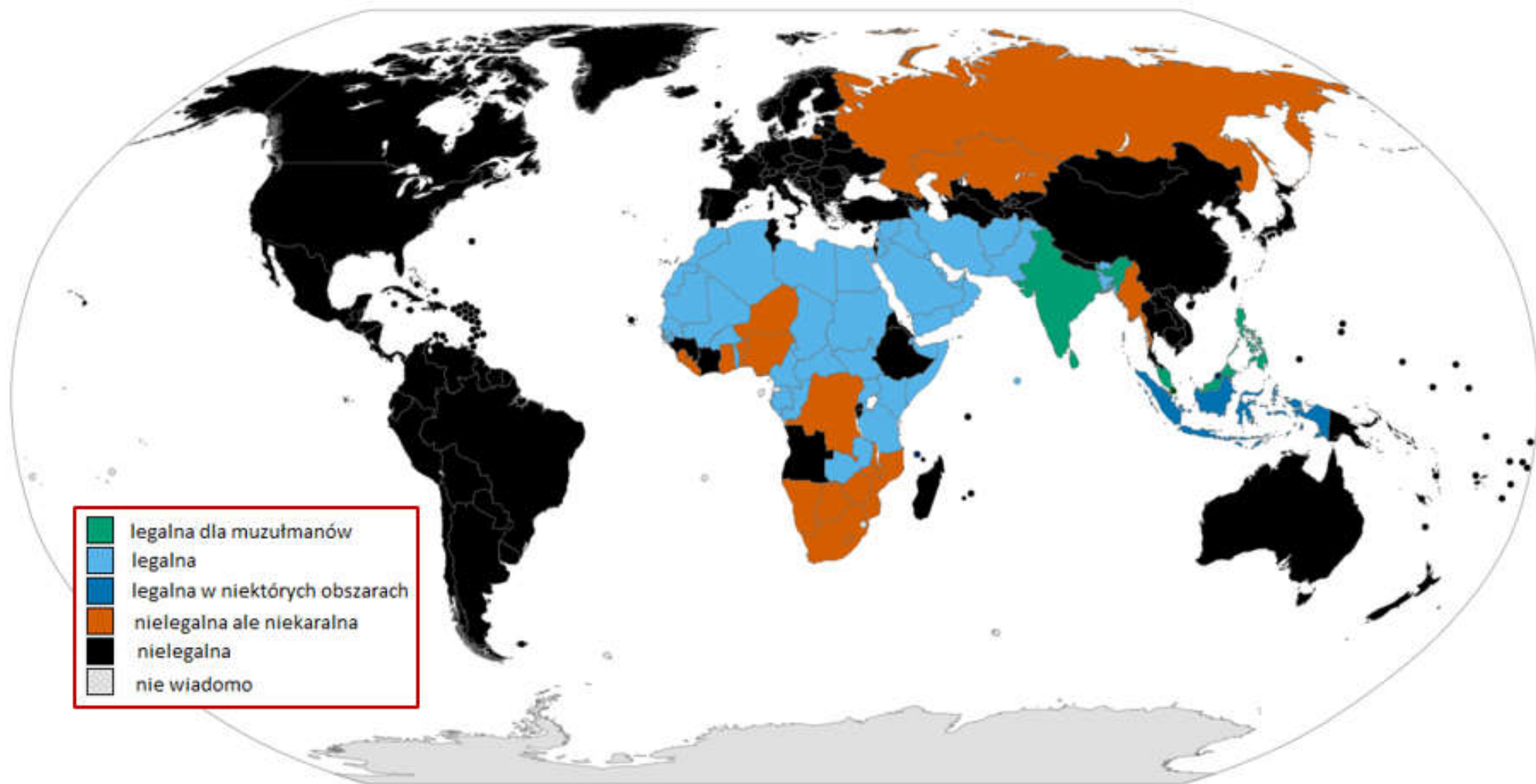
Powinowactwo – stosunek prawno rodzinny łączący jednego małżonka z krewnymi drugiego

Typy rodziny



typy rodziny – liczba partnerów

- ze względu na liczbę partnerów:
 - **monogamiczna**
 - ★ związek jednej kobiety i jednego mężczyzny
 - **poligamiczna**
 - ★ **poliginiczna** - związek jednego mężczyzny z wieloma kobietami
 - ★ **poliandryczna** - związek jednej kobiety z wieloma mężczyznami



https://en.wikipedia.org/wiki/Legality_of_polygamy

typy rodziny

– pochodzenie partnera

- ze względu na to, skąd wybiera się małżonka:
 - **endogamiczna** - wybór małżonka w ramach własnej zbiorowości
 - **egzogamiczna** - wybór małżonka poza własną zbiorowością

typy rodziny

– poważanie i władza

- ze względu na kryterium poważania i władzy:
 - **patriarchalna** - uprzywilejowana pozycja mężczyzn
 - **matriarchalna** - uprzywilejowana pozycja kobiet
 - **partnerska** (bilateralna) - kobieta i mężczyzna dzielą prawa i obowiązki wynikające z uczestnictwa w życiu rodzinnym

typy rodziny – dziedziczenie

- ze względu na linię dziedziczenia
 - **patrylinearna**
 - ★ w linii męskiej
 - **matrylinearna**
 - ★ w linii żeńskiej

typy rodziny – wielkość

- ze względu na liczbę członków rodziny:
 - **nuklearna**
 - **wielka**



STAROPOLSKIE NAZWY POWINOWACTW:

| DLA ŻONY: | | DLA RODZICÓW: | |
|--------------|-----------|-------------------|---------------|
| MATKA MĘŻA | ŚWIEKRA | MAŻ CÓRKI | ZIĘĆ |
| OJCIEC MĘŻA | ŚWIEKIER | ŻONA SYNA | SNECHA |
| SIOSTRA MĘŻA | ZELWA | MATKA ZIĘCIA | SWATKA |
| JEJ MAŻ | ZELWIN | OJCIEC ZIĘCIA | SWAT |
| BRAT MĘŻA | DZIEWIERZ | MATKA SNECHY | WSPÓLTEŚCIOWA |
| JEGO ŻONA | JĄTREW | OJCIEC SNECHY | WSPÓLTEŚĆ |
| DLA MĘŻA: | | DLA RODZENIŃSTWA: | |
| MATKA ŻONY | TEŚCIOWA | ŻONA BRATA | BRATOWA |
| OJCIEC ŻONY | TEŚĆ | MAŻ SIOSTRY | SWAK |
| SIOSTRA ŻONY | ŚWIEŚĆ | | |
| JEJ MAŻ | PASZENOG | | |
| BRAT ŻONY | SZURZY | | |
| JEGO ŻONA | SZURZYNA | | |

typy rodziny – formalność więzów

- ze względu na więzi łączące partnerów (rodziców):
 - rodzina sformalizowana (małżeńska)
 - konkubinat (kohabitacja)

szczególne formy rodziny

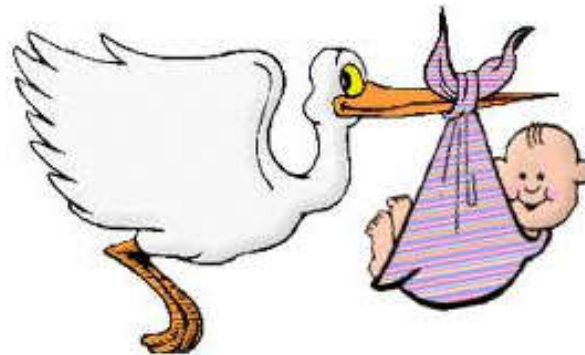
- białe małżeństwo
(matrimonium non consummatum)
- DINK (double income no kids)
- związki/małżeństwa na odległość
(w tym LAT – living apart together)
- samotni matka lub ojciec i dzieci
(rodzina niepełna)
- rodzina zrekonstruowana
(obecność macochy lub ojczyma)
 - znana także jako rodzina patchworkowa (członkowie rodziny pochodzą z pierwotnych innych rodzin, które się rozpadły)
- związki homoseksualne

Funkcje rodziny



prokreacyjna

- polega na zaspokajaniu rodzicielskich potrzeb emocjonalnych - ojcostwa i macierzyństwa, pozwala na utrzymywanie biologicznej ciągłości rodziny i społeczeństwa



seksualna

- zaspokajanie popędu seksualnego w sposób społecznie akceptowany



materialno-ekonomiczna

- polega na zaspokajaniu przez rodzinę materialnych potrzeb jej członków



opiekuńczo-zabezpieczająca

- stanowi materialne i fizyczne zabezpieczenie członków rodziny, którzy w pewnych okresach życia mają ograniczone możliwości samorealizacji, pozbawieni są środków do życia lub wymagają pomocy



socjalizacyjna

- wprowadzanie dziecka w świat kultury danego społeczeństwa



legalizacyjno-kontrolna

- sankcjonowanie postępowania członka rodziny przez rodzinę, nadzorowanie jego postępowania



stratyfikacyjna

- określenie pozycji członków rodziny w strukturze społeczeństwa



emocjonalno-ekspresyjna

- zaspokajają emocjonalne potrzeby członków rodziny, sprzyjają wyrażaniu osobowości, dają możliwość uzyskania kontaktu psychicznego



rekreacyjno-towarzyska

- umożliwia odzyskanie w domu rodzinnym wewnętrznej równowagi emocjonalnej



kulturowa

- zapoznanie młodego pokolenia z dziejami kultury i jej trwałymi pomnikami, zachęcanie do aktywnego korzystania z wartości kulturalnych



Problemy współczesnej rodziny



zła sytuacja ekonomiczna

- bezrobocie
- niskie zarobki
- wysokie koszty utrzymania
- wysokie koszty kształcenia

zjawiska patologiczne

- alkoholizm
- przemoc fizyczna
- przemoc psychiczna
- zdrady

konflikty dot. idei i wartości

- rozbieżne poglądy na tematy moralne i religijne
- rozbieżne aspiracje życiowe
- niezgodność w zakresie drobnych aspektów codzienności (porządek, nawyki)

konflikty pokoleniowe

- nieporozumienia między rodzicami a dziećmi
- niedojrzałość emocjonalna młodych ludzi
- rozbieżności dot. wartości i norm
- skłonność młodych do podważania autorytetów
- funkcjonowanie pokoleń w różnych obszarach zainteresowań i umiejętności (np. komputer)